

СОВЕТ СОБОЛЕВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЕРХНЕУСЛОНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

Ул. Соболевское, д.7, с. Соболевское,
422577

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮГАРЫ ОСЛАН
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫҢ
СОБОЛЕВСКИЙ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

С. Соболевское, ул. Соболевское, д.7,
422577

Тел: (84378) 36-1-41, факс: (84378) 36-1-48.

РЕШЕНИЕ

07.03.2023

с.Соболевское

КАРАР

№ 32-163

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Соболевский авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр керту хакында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы нигезендә һәм Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Соболевский авыл жирлегендә бюджет төзелешен һәм бюджет процессын гамәлдәге законнарға туры китерү максатларында,

Югары Ослан муниципаль районы
Соболевский авыл жирлеге Советы
каrar итте:

1. Югары Ослан муниципаль районы Соболевский авыл жирлеге Советының 2021 елның 10 сентябреннән 14-76 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Соболевский авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында Нигезләмәгә түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1.1. Нигезләмәнең 34 статьясының 2 пункты түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«2. Жирлек бюджеты проектын төзү нигезләнә:

- Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Жыенына Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәте таләпләрен) билгеләүче мөрәжәгәте нигезләмәләре;

- Россия Федерациясенә милли үсеш максатларын һәм аларга ирешү буенча ижтимагый хакимият органнары эшчәнлегенә юнәлешләр билгеләүче документлар;

- торак пунктның социаль-иқтисади үсешен фаразлау;

- жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләр;

- бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразы үзгәрешләре проекты) озак вакытлы чорга;

- муниципаль программаларга (муниципаль программалар проектларына), күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертү проектларына»;

1.2. Нигезләмәнең 43 статьясын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Статья 43. Бюджет проекты белән бер үк вакытта төзелә торган документлар һәм материаллар

Проект белән бер үк вакытта жирлек бюджеты турында карарлар жирлек Советына бирелә:

- жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль-иқтисадый үсешенә яқынча йомгаклар һәм агымдагы финанс елында жирлекнең социаль-иқтисадый үсешенәң көтелгән нәтижәләре;

- торак пунктның социаль-иқтисади үсешә фаразы;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына торак пунктның тупланма бюджетының төп характеристикаларын (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профициты) фаразлау;

- жирлек бюджеты проектына аңлатма язуы;

- бюджетара трансфертларны бүлү методикасы (методика проектлары) һәм исәп-хисаплары;

- чираттагы финанс елыннан һәм һәр план чорынан соң киләсе елның 1 гыйнварына муниципаль эчкә бурычның югары чиге;

- агымдагы финанс елына бюджетның көтелгән үтөлешен бәяләү;

- жирлек Советы, жирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән, күрсәтелгән органнарның бюджет сметалары проектлары, күрсәтелгән бюджет сметаларына карата жирлекнең Башкарма комитеты белән фикер каршылыклары килеп чыккан очракта тәкъдим ителә;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән һәм аңа ярашлы рәвештә Татарстан Республикасы Бюджет кодексында һәм әлегә Нигезләмәдә кабул ителгән башка документлар һәм материаллар.

- Бюджет ассигнованиеләрен муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программа булмаган юнәлешләре буенча бүлү бюджеты турында карар белән расланган очракта, бюджет турында карар проектына муниципаль программаларның паспортлары тапшырыла.

Әгәр бюджет турында карар проекты бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү кушымтасын үз эченә алмаса, бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү кушымтасы бюджет турында карар проектына аңлатма язуына кушымталар составына кертелә»;

2. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Соболевский авыл жирлегендә бюджет төзелешә һәм бюджет процессы турындагы Нигезләмә текстын яңа редакциядә расларга (1 номерлы кушымта).

3. Әлегә карарны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында, Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында, Соболевский авыл жирлегенәң мәгълүмат стендларында урнаштырырга.

4. Әлегә карарның үтөлешен тикшереп торуну Соболевский авыл жирлеге Советының бюджет-финанс мәсьәләләре буенча даими комиссиясенә йөкләргә .

Совет рәисә,
Югары Ослан муниципаль районы
Соболевский авыл жирлеге башлыгы

О.Н.Майорова

Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Соболевский авыл җирлеге Советының
2023 елның 7 мартыннан
32-163 номерлы карарына
1нче кушымта

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы
Соболевский авыл җирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында
НИГЕЗЛӘМӘ

I бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

Статья 1. Әлеге Нигезләмә белән җайга салына торган хокукый мөнәсәбәтләр

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Соболевский авыл җирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында әлеге Нигезләмә (алга таба - Нигезләмә) Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе Салым кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Югары Ослан муниципаль районының "Соболевский авыл җирлеге" муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә җирлек бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү, аның үтәлешен контрольдә тоту барышында, шулай ук җирлекнең муниципаль бурычы белән идарә итү процессында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала.

Статья 2. Җирлектә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен тормышка ашыруның хокукый нигезләре

Җирлектәге бюджет хокук мөнәсәбәтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет законнарының һәм җирлекнең вәкиллекле органының бүтән актлары, әлеге Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 3. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар

Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән мәгънәдә кулланыла.

Статья 4. Җирлек бюджетының хокукый формасы

Югары Ослан муниципаль районы Соболевский авыл җирлегендә бюджет (алга таба - Җирлек бюджет) Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Соболевский авыл җирлеге Советы карары нигезендә эшләнә һәм раслана (алга таба - авыл җирлеге Советы).

Жирлек бюджеты өч елга - чираттагы финанс елына һәм план чорына төзелә һәм раслана.

Авыл жирлеге бюджеты проектын формалаштыру Югары Ослан муниципаль районы Соболевский авыл жирлеге Башкарма комитеты (алга таба - авыл жирлеге Башкарма комитеты) тарафыннан билгеләнгән тәртиптә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләре нигезендә кабул ителә торган хокукый актлары нигезендә башкарыла.

Жирлек советының чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә һәм, әгәр жирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

5 Статья. Бюджет классификациясен куллану үзенчәлекләре

1. Жирлек бюджетын төзү һәм үтәү, бюджет хисабын төзү Россия Федерациясендә билгеләнгән бюджет классификациясе нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет керемнәренә Баш администраторлары исемлеге, аларга беркетелгән бюджет керемнәре төрләре (ярдәмче төрләре) жирлек бюджеты турында жирлек Советы карары белән раслана.

Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр Исемлеге, чыгымнарның Ведомство структурасы составында, жирлек Советы карары белән билгеләнә.

Бюджет чыгымнары төрләренә бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) исемлеге бюджет чыгымнарының ведомство структурасы составында жирлек бюджеты турында жирлек Советы карары белән яки Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән очрақларда раслана.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары Исемлеге жирлек бюджеты турында карар белән раслана.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының статьялары һәм төрләре исемлеге, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын раслаганда, жирлек бюджеты турында жирлек Советы карары белән раслана.

Статья 6. Бюджет процессы принциплары

Жирлектә бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә:

- Россия Федерациясе бюджет системасының бердәмлеге;
- Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыкларын финанслау чыганакларын бүлү;
- бюджетларның мөстәкыйльлеге;
- Россия Федерациясе субъектларының, муниципаль берәмлекләренә бюджет хокукларының тигезлеге;
- керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыкларын финанслау чыганаклары чагылышының тулылыгы;
- бюджетның баланслылыгы;
- бюджет чараларын куллануның нәтижәлелеге;
- бюджет чыгымнарының гомуми (жыелма) капламалары;
- үтә күренмәлелек (ачыклык);

- бюджетның дәрәслеге;
- бюджет акчаларының адреслы һәм максатчан характерындагы;
- бюджет чыгымнарының ведомство буйсынуы;
- кассаның бердәмлеге.

7 Статья. Жирлекнең бюджет процессының төп этаплары

Жирлектә бюджет процессы түбәндәге этапларны үз эченә ала:

- жирлекнең социаль-иқтисади үсеше фаразын, бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләрен эшләү;
- жирлек бюджеты проектын төзү;
- жирлек бюджеты проекты һәм жирлек бюджеты үтәлеше турындагы һисап буенча халык алдында тыңлаулар турындагы Нигезләмә нигезендә халык алдында тыңлаулар үткөрү;
- жирлек бюджетын карау һәм раслау;
- жирлек бюджеты үтәлеше;
- жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

Статья 8. Бюджет процессында катнашучылар

Жирлекнең бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- Авыл жирлеге Советы;
- Авыл жирлеге башлыгы;
- Авыл жирлеге Башкарма комитеты;
- жирлекнең финанс органы;
- "Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы" МКУ (киләшү буенча);
- "Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Контроль-һисап палатасы" МКУ (киләшү буенча);
- жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр);
- бюджет акчаларын алуучылар;
- бюджет керемнәренең Баш администраторлары (администраторлары);
- бюджет кытлыгын финанслау чыганақларының Баш администраторлары (администраторлары);
- Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм муниципаль хокукый актлар белән бюджет вәкаләтләре йөкләнгән башка органнар.

Статья 9. Жирлекнең бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек Советы жирлек бюджетын һәм аның үтәлеше турындагы һисапны карый һәм раслай, үз утырышларында, комиссияләр утырышларында, эш төркемнәре утырышларында, жирлек Советы үткәрә торган тыңлаулар барышында һәм депутат таләпләренә бәйле рәвештә жирлек бюджеты үтәлешенең аерым мәсьәләләрен карау барышында контрольне гамәлгә ашыра, тышкы муниципаль финанс тикшерүе органнарының хокукый статусын Россия Федерациясе Бюджет кодексы, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принципнары турында" 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Россия

Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында" Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары, җирлек Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә формалаштыра һәм билгели.

Россия Федерациясе Конституциясендә, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча аның компетенциясе чикләрендә, аның вәкаләтләрен тәэмин итү өчен җирлек Башкарма комитеты тарафыннан барлык кирәкле мәгълүмат бирелергә тиеш.

2. Җирлек башлыгы:

- җирлек Советының җирле салымнар һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгаруны, җирле салымнар буенча салым ташламаларын кертүне, җирлек бюджетыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан норматив-хокукый актларына бәяләмәләрне раслый;

- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, җирлек Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Авыл җирлеге Башкарма комитеты:

- җирлекнең социаль-иқтисади үсеше фаразын төзүне оештыра, җирлек бюджеты проектын төзүне тәэмин итә;

- җирлек бюджеты проектын төзү тәртибен һәм срокларын билгели;

- җирлек Советы каравына кирәкле документлар һәм материаллар белән җирлек бюджеты проектын кертә;

- җирлек Советына раслауга бюджет үтөлеше турында хисап бирә;

- җирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар проектларын җирлек Советы каравына кертә;

- җирлек бюджетының үтөлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәэмин итә;

- муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру, хезмәт күрсәтү һәм муниципаль бурыч белән идарә итү тәртибен раслый;

- муниципаль бурыч кенәгәсенә кертелә торган Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнмәгән мәгълүмат составын, аны муниципаль бурыч кенәгәсенә кертү тәртибен һәм вакытын билгели;

- муниципаль гарантияләрне бирү тәртибен раслый;

- бюджет проекты (бюджет проекты һәм урта сроклы финанс планын) төзүне тәэмин итә;

- бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яки) тәртибен эшли һәм раслый;

- муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, җирлек Уставы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

4. Җирлекнең финанс органы:

- җирлек бюджеты проекты (җирлек бюджеты проекты һәм уртача сроклы финанс планы проекты) төзүне оештыра һәм турыдан-туры төзи һәм аны җирлек Башкарма комитетына тапшыра;

- җирлек бюджетының үтөлешен оештыра;

- бюджет хисабын төзү тәртибен билгели;

- җирлек бюджеты үтөлеше турында хисап төзи;

- муниципаль бурыч кенәгәсен алып бара,

- бирелгән гарантияләрне исәпкә алуны, алар буенча муниципаль бурычны арттыруны, принципаллар тарафыннан яки өченче затлар тарафыннан тулы күләмдә яисә гарантияләр белән тәэмин ителгән принципаллар йөкләмәләренең башка

өлешендә яисә гарантияләр белән тәэмин ителгән принципаллар йөкләмәләренең тулы күләмдә яисә гарантияләр белән тәэмин ителгән принципаллар йөкләмәләренең нинди дә булса өлешендә, шулай ук муниципаль гарантияләр буенча түләүләр гаранты белән тәэмин ителгән башка өлешендә;

- жыелма бюджет язмасын тәзи һәм алып бара;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм гамәлдәге законнарда каралган тәртиптә жирлеккә карата дөгъвалар буенча суд актларын башкара;

- башкарма документларны һәм аларның үтәлешенә бәйле башка документларны исәпкә алып бара һәм саклай;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка актлары нигезендә һәм аларны үтәү йөзеннән билгеләнгән эшчәнлек өлкәсендә норматив актлар кабул итә;

- эгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында башкача билгеләнмәгән булса, жирлек бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеген һәм кодларын билгели;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә башка бюджет вәкаләтләрән гамәлгә ашыра.

5. "Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы" МКУ жирлекнең финанс органы вәкаләтләрән яки жирлекләрнең Башкарма комитеты һәм Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә вәкаләтләрнең бер өлешен тормышка ашыра ала.

6. "Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Контроль-хисап палатасы" МКУ жирлекнең муниципаль финанс тикшерүе органы вәкаләтләрән яисә килешү нигезендә вәкаләтләрнең бер өлешен гамәлгә ашыра ала.

7. Бюджет акчаларын баш бүлүче:

- үзе раслаган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижәләгән, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

- үз карамагындагы бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр исемлеген тәзи;

- расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм бюджет ассигнованиеләре чикләрендә үтәлгә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

- бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрән нигезли;

- бюджет язмасын тәзи, раслай һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрән, ведомство карамагындагы бюджет средстволарын бүлүчеләргә һәм алучыларга бюджет йөкләмәләре лимитларын бүлү һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

- бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

- жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

- казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

- максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, шулай ук әлеге кодекс белән билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләре, аларны биргәндә билгеләнгән шартлар, максатлар һәм тәртипнең үтәлешен тәэмин итә;

- бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисапчылыгын формалаштыра;

- муниципаль берәмлек исемнән үз карамагындагы бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча җавап бирә;

- судта жирлек исеменнән муниципаль берәмлек дэгъвалары буенча жавап бирүче вәкиле буларак чыгыш ясый:

1) жирле үзидарә органнарының яисә әлеге органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмау) нәтижәсендә, ведомствога каравы буенча, шул исәптән законга яки башка хокукий актка туры килми торган жирле үзидарә органнары актларын бастырып чыгару нәтижәсендә, физик затка яисә юридик затка китерелгән зыянны каплау турында;

2) үзенә буйсынган бюджет акчаларын алучыга казна учреждениесе булып торучы бюджет йөкләмәләре лимитлары житмәгәндә аның акчалата йөкләмәләрен үтәү өчен бирелә торган бюджет йөкләмәләре лимитлары житмәгән очракта, аның акчалата йөкләмәләрен үтәү өчен;

- муниципаль биремнәр формалаштыра һәм раслый;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

8. Бюджет акчаларын бүлүче:

- бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра;

- бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы бюджет средстволарын бүлүчеләргә һәм (яки) алучыларга бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

- бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

- бюджет акчаларын тиешле баш бүлүче тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә аның карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүченең аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләренең, аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтәлешен тәэмин итә;

9. Бюджет акчаларын алучы:

бюджет сметасын төзи һәм башкара;

- бюджет йөкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) башкара;

- үзәндә каралган бюджет ассигнованиеләрен куллануның нәтижәләлеген, максатчан характерын тәэмин итә;

- бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

- бюджет исәбен алып бара һәм бюджет исәбен алып баруны тәэмин итә;

- бюджет хисабын формалаштыра (бюджет хисаплылыгын формалаштыруны тәэмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет хисаплылыгын тапшыра;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

10. Бюджет керемнәре баш администраторы:

- үзенә буйсынган бюджет керемнәре администраторлары исемлеген төзи;

- бюджет проектын төзү өчен кирәкле белешмәләр бирә;

- касса планын төзү һәм алып бару өчен белешмәләр бирә;

- бюджет керемнәре баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра һәм тапшыра;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

11. Бюджет керемнәре администраторы:

- бюджетка, пеняларга һәм алар буенча штрафларны исәпләү, исәпкә алу һәм аларның дәрәсләгенә, тулысынча һәм үз вакытында башкарылуын контрольдә тоту;

- бюджетка түләүләр, пенялар һәм штрафлар буенча бурычларны түләтүне гамәлгә ашыра;

- бюджетка, пеняларга һәм штрафларга артык түләнгән (түләттерелгән) түләүләргә, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентларны һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны кире кайтару турында Карар кабул итә һәм, РФ Финанс министрлыгы билгеләгән тәртиптә кире кайтаруны гамәлгә ашыру өчен, Федераль казначылык органына йөкләмә бирә;

- Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләр исәбе (төгәлләштерү) турында Карар кабул итә һәм Федераль казначылык органына хәбәрнамә бирә;

- бюджет керемнәренә баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджет керемнәренә баш администраторына тиешле баш администраторы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле белешмәләр һәм бюджет хисаплылыгын формалаштыра һәм тапшыра;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителә торган бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы норматив хокукый актларда (муниципаль хокукый актларда) билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

12. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы:

- үзенә буйсынган бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторлары исемлекләрен тәзи;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәргә һәм түләүләргә планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын түләү өчен билгеләнгән ассигнованиеләргә файдалануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының ведомство буйсынуындагы администраторларына бюджет ассигнованиеләрен бүлү һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра.

13. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторы:

- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәргә һәм түләүләргә планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының бюджетка керүнең тулылыгын һәм үз вакытында үтәлешен контрольдә тоту;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджетка керүләргә һәм түләүләргә тәэмин итә;

- бюджет хисабын формалаштыра һәм тапшыра;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының тиешле баш администраторы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителә торган бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы норматив хокукий актларда (муниципаль хокукий актларда) билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Статья 10. Жирлек бюджеты керемнәре

Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациясе законнары һәм башка мәжбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә формалаша.

11 Статья. Керемнәр чыганакалары реестры

1. Жирлекнең финанс органы жирлек бюджетының керем чыганакалары реестрын алып бара.

2. Бюджет керемнәре чыганакалары реестры астында, Россия Федерациясе керем чыганакалары исемлегендә, бюджет төзү, раслау һәм үтәү процессында барлыкка килә торган жирлек бюджеты керемнәре чыганакалары буенча мәгълүмат жыелмасы аңлашыла.

3. Мәгълүмат составына, Жирлек бюджеты керемнәре чыганакалары реестрын формалаштыру һәм алып бару тәртибенә карата гомуми таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек бюджетының керем чыганакалары реестры жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә төзелә һәм алып барыла.

5. Жирлек бюджеты керемнәре чыганакалары реестрлары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгеләгән тәртиптә Татарстан Республикасы Финанс министрлыгына тапшырыла.

12 Статья. Жирлек бюджеты чыгымнары

Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Федераль дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен чикләү белән бәйлә чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, алар Россия Федерациясе законнары, халыкара һәм башка шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исәбеннән үтәлгән тиеш.

13 Статья. Башкарма комитетның резерв фонды

1. Жирлек бюджетының чыгым өлешендә Башкарма комитетның резерв фондын булдыру күздә тотыла.

2. Жирлек бюджетының чыгым өлешендә Жирлек Советының резерв фондын булдыру тыела.

3. Башкарма комитетның резерв фонды күләме Жирлек бюджеты турындагы карар белән билгеләнә һәм күрсәтелгән карар белән расланган чыгымнарның гомуми күләменнән 3 проценттан артмаска тиеш.

4. Башкарма комитетның резерв фонды акчалары көтелмәгән чыгымнарны финанс ягынан тәэмин итүгә, шул исәптән авария-торгызу эшләрен һәм табигый бәла-казалар һәм башка гадәттән тыш хәлләр нәтижәләрен бетерүгә бәйле башка чараларны үткөрүгә, шулай ук әлеге статьяның 5 пунктында күрсәтелгән тәртиптә каралган башка чараларга жиберелә.

5. Жирлек бюджеты составында каралган Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләрен куллану тәртибе Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

6. Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындагы хисап жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка кушымта итеп бирелә.

14 Статья. Муниципаль хезмәт

Муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру "Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрен сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында" 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законда каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Товарлар китерүгә, эшләр башкаруга һәм хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль заказ авыл жирлегә бюджеты акчалары хисабына түләнә.

15 Статья. Чыгым йөкләмәләре реестры

1. Жирлекнең финанс органы жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара.

2. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестры авыл жирлегә Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә алып барыла.

3. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестры "Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы" муниципаль казна учреждениесенә, билгеләнгән срокларда Югары Ослан муниципаль районының чыгым йөкләмәләре реестрын төзү өчен тапшырыла.

16 Статья. Жирлекнең муниципаль бурычы структурасы

1. Жирлекнең бурыч йөкләмәләре йөкләмәләр рәвешендә булырга мөмкин:

1) жирлекнең кыйммәтле кәгазьләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә);

2) Россия Федерациясе валютасында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

4) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән кредитлар;

5) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән жирлек гарантияләре (муниципаль гарантияләр);

6) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясе чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;

7) Россия Федерациясе Бюджет кодексы гамәлгә кәргәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән бүтән бурыч йөкләмәләре буенча.

2. Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) кредит оешмаларыннан алынган кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

3. Муниципаль эчке бурыч күләменә кертелә:

1) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) Россия Федерациясе валютасында жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

4. Муниципаль тышкы бурыч күләменә кертелә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән жәлеп ителгән чит ил валютасындагы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирлек тарафыннан бирелгән чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.

Жирлекнең бурыч йөкләмәләре кыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртача сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан алып 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

5. Муниципаль бурыч кенәгәсен алып бару жирлекнең финанс органы тарафыннан башкарыла.

Бурыч йөкләмәләре турындагы мәгълүмат муниципаль бурыч кенәгәсенә йөкләмә килеп чыккан мизгелдән биш эш көненнән дә артмаган срокта кертелә.

6. Муниципаль бурыч кенәгәсенә әлеге йөкләмәләр төрләре буенча жирлекнең бурыч йөкләмәләре күләме, аларның барлыкка килү һәм үтәлеше (башка нигезләр буенча туктату) датасы һәм өлешчә, йөкләмәләргә тәэмин итү рәвешләре турында белешмәләр, шулай ук аның составы, тәртибе һәм вакыты жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә торган башка мәгълүмат кертелә.

Жирлекнең муниципаль бурыч кенәгәсендә, шул исәптән муниципаль бурыч йөкләмәләрен үтәү буенча кичектерелгән бурычлар турында мәгълүмат исәпкә алына.

17 Статья. Жирлекнең Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру

1. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе түлөгә тапшырылмаган очракта (әгәр жирлек Советының муниципаль хокукый актларында башкасы каралмаган булса, муниципаль бурыч йөкләмәсе шартларында

каралган түлөү датасыннан соң килгән датадан соң өч ел эчендө әлеге йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе жирлек Советының муниципаль хокукый актларында бүтөнө каралмаган очракта, муниципаль бурыч йөкләмәсен түлөү датасына бәйле рәвештә өч ел дөвамында юкка чыгарылмаган (жирлекнең муниципаль хокукый актлары һәм муниципаль хокукый актлары белән башкарылмаган) очракта, күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Жирлекнең Башкарма комитеты әлеге статьяның 1 пункттындагы беренче абзацында күрсәтелгән сроклар үткәннән соң муниципаль бурычтан Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен төшереп калдыру турында муниципаль хокукый акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч күләмен жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исәптән төшерү суммасын чагылдырмыйча гына, аларны исәптән төшерү суммасына киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Әлеге статьяның 1 пункттындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөкләмәләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

5. Муниципаль бурычтан реструктулаштырылган, шулай ук түлөнгән (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен төшереп калдыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә, Россия Федерациясе законнарында каралган бүтөн операцияләр алмашу нәтижәсендә алынган (алмашу нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә, түлөү датасы башланганчы, эмиссия шартлары нигезендә, эмитацияләгән орган тарафыннан тулысынча сатып алынган (алынган) чыгару күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда түлөнгән дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты, Россия Федерациясе законнарында каралган бүтөн операцияләр алмашу нәтижәсендә алынган (алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөкләмәләренә түлөү датасы житкәнчегә кадәр үтәү дип танырга хокуклы.

18 Статъя. Муниципаль бурыч алулар

1. Жирлек исемненн муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә заем акчаларын жирле бюджетка жәлеп итү аңлашыла, алар буенча жирлекнең бурыч йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән заемчы буларак барлыкка килә.

2. Жирлекнең муниципаль тышкы бурыч алулары астында, Россия Федерациясе тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында, алар буенча жирлекнең чит ил валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килгән федераль бюджеттан жирле бюджетка кредитлар жәлеп итү аңлашыла.

3. Муниципаль тышкы бурыч алулар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенең дәүләт тышкы бурыч алулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм жирлек Уставы нигезендә, жирлек исемненән муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукы жирлекнең Башкарма комитеты карамагында.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру түбәндәге шартларны үтәгәндә Жирлек тарафыннан башкарыла:

1) Жирлекнең бурыч йөкләмәләре буенча кичектерелгән бурычлары булмау;

2) жирлек тарафыннан Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән дәрәжәдән түбәнрәк кредит рейтингы алынган, исемлекләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның бер яки берничә эшчәнлеген гамәлгә ашыручы затларыннан.

6. Авыл жирлеге, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә кергән очракта, муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 5 пунктында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре зурлыгын арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртача булган заемщиклар төркеменә кергән очракта, муниципаль алынмаларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләргә Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән эчкә һәм тышкы алынмалар, муниципаль гарантияләргә чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр белән килештерелгән очракта гына бирергә хокуклы.

8. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кергән очракта, муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 5 пунктында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре зурлыгын арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Авыл жирлеге, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә, бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кергән очракта, кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә һәм жирлекнең кыйммәтле кәгазьләрен рефинанслау максатларында гына, шулай ук жирлекнең түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән максатчан бюджет кредитлары формасында, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 9 пунктында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясындагы 7 пунктында каралган авыл жирлегенең башка бюджетларыннан бирелгән максатчан бюджет кредитлары рәвешендә муниципаль эчкә бурыч алулар башкарырга хокуклы.

10. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, муниципаль тышкы бурыч алуларны гамәлгә ашырырга һәм муниципаль гарантияләргә чит ил валютасында бирергә хокуксыз.

11. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кергән очракта, муниципаль гарантияләрне Россия Федерациясе валютасында бары тик чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) Россия Федерациясе валютасында муниципаль эчке бурыч алулар, муниципаль гарантияләр программаларын Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан килештерелгән очракта гына чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына), шулай ук әлеге программаларга үзгәрешләр кертелгән очракта гына бирергә хокуклы.

12. Жирлекнең Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан максатчан бюджет кредитлары буенча Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 9 пункттында каралган йөкләмәләрен реструктуризацияләүне үткөрү рөхсәт ителми.

19 Статья. Жирлекнең чит ил валютасында бурыч алулар һәм гарантияләр бирү үзенчәлекләре

1. Жирлек Россия Федерациясеннән чит ил валютасында бурыч алуларны гамәлгә ашырырга, Россия Федерациясенән чит ил валютасында өченче затларның йөкләмәләре буенча гарантияләрен Россия Федерациясе тарафыннан жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында гына, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып бирергә хокуклы.

20 Статья. Муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме астында тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары буенча Жирлек бюджетына акча жәлеп итүнең жыелма күләме аңлашыла.

2. Жирле бюджетка акча жәлеп итү күләмнәре чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акчаларны жәлеп итүнең гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга жибәрелә торган акчаларның гомуми суммасыннан һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып, жирле бюджет турындагы карар белән тиешле финанс елына расланган жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артмаска тиеш.

3. Хисап финанс елында жирлекнең бурыч алуларының гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм хисап финанс елы йомгаклары буенча жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артып киткән очракта, күрсәтелгән артык суммасында жирле бюджет акчаларының калган өлешләре агымдагы финанс елына бурыч алуларның иң чик күләмен кыскартып, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96нчы статьясында каралган максатларга юнәлдерелгә тиеш.

21 Статья. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренең иң чик күрсәткечләре

1. Жирле бюджет турындагы карар белән муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (жирлекнең чит ил валютасында йөкләмәләре булган

очракта) өске чикләре, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел үткән торышы (чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына торышы буенча) буенча, шул исәптән Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге, чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча (жирлекнең чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булган очракта) билгеләнә.

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның иң югары чикләре (жирлекнең чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда) әлеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләргә үтәгәндә билгеләнә.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар белән расланган түләүсез түлөөләрнең һәм (яисә) физик затлар керемнә салымнан түлөөләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренәң расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренәң гомуми күләме жирле бюджет керемнәренәң гомуми күләменнән артмаска тиеш.

Жирлеккә карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пункттың каралган чаралар кулланылган очракта, бурыч күләме, кире кайтарылмый торган түлөөләрнең һәм (яисә) физик затлар керемнә салымнан түлөөләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренәң расланган күләмен исәпкә алмыйча, чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турындагы карар белән расланган гомуми күләменәң 50 процентыннан артмаска тиеш.

4. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме, түбәндәге таләпләргә үтәгәндә, жирле бюджет турындагы карар белән раслана:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы яисә чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар белән расланган тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменәң 10 процентыннан артмаска тиеш, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләменнән тыш;

2) Чираттагы финанс елында һәм план чорында чираттагы финанс елында һәм чираттагы финанс елының 1 гыйнварына барлыкка килгән муниципаль бурычны түләү һәм аларга хезмәт күрсәтү буенча түлөөләрнең еллык суммасы чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар белән расланган жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренәң һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләрнең гомуми күләменнән 20 процентыннан артмаска тиеш; күрсәтелгән нисбәтне исәпләгәндә чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварыннан соң килгән бурыч йөкләмәләрен вакытыннан алда түлөгә жибәрелә торган түлөөләр суммасы исәпкә алынмый.

22 Статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрнең чит ил валютасындагы исемлегә, түбәндәге белешмәләргә күрсәтеп, үз эченә ала:

1) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципалларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләр һәм алар тарафыннан тәэмин ителә торган йөкләмәләр буенча йөкләмәләрне валютасы;

3) гарантияләрнең гомуми күләме;

4) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

5) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантияләр муниципаль гарантия белән тәэмин ителә торган йөкләмәләр белдерелгән валютада бирелә һәм үтәлә.

3. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

23 Статъя. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль тышкы бурыч алулар программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында чит ил максатчан кредитларын һәм (яисә) чит ил валютасында түләнә торган максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында федераль бюджеттан чит ил максатчан кредитларын куллану кысаларында жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен түләү сроклары һәм жирле бюджетка акча жәлеп итү күләме;

2) Чираттагы финанс елында һәм план чорында, максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча барлыкка килгән бурыч йөкләмәләрен түләү күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль тышкы бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

24 Статъя. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль эчке бурыч алулар программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында гамәлгә ашырыла һәм (яисә) түләнгән тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алулар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен жирле бюджетка акча жәлеп итү күләмнәре һәм түләүнең иң чик сроклары тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча жирле бюджетка акча жәлеп итү күләмнәре;

2) тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль эчке бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурычны үткөрү муниципаль эчке бурыч алулар программасында чагылыш тапмый.

25 Статъя. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрнең Россия Федерациясе валютасындагы исемлегеннән гыйбарәт, түбөндәге белешмәләрне күрсәтеп:

1) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципалларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

4) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

26 Статъя. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыруның чик күләмнәре

Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең номиналь хакы буенча иң чик күләме, бюджет турында карар белән билгеләнгән муниципаль эчке бурычның югары чикләренә туры китереп, жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

27 Статъя. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында килешүдән яки башка алыш-бирештән (төп йөкләмәдән) килеп чыккан акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәэмин итә.

2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне, шул исәптән принципалга аларны вакытыннан алда үтәү яки принципал йөкләмәләрен үтәү срогы килеп чыккан вакыйгалар (шартлар) житкән очракта да, тәэмин итми.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри булып тора.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы чагылдырылган валютада бирелә һәм үтәлә.

5. Муниципаль гарантия буенча гарант принципалның гарантия суммасы чикләрендә үзенә тәэмин ителгән йөкләмәсе буенча субсидия жаваплылык тота.

6. Муниципаль гарантиядә күрсәтелә:

1) Гарант исеме (тиешле гавами-хокукый белем - жирлек) һәм Гарант исемнән гарант бирүче орган исеме;

2) бенефициар атамасы;

3) принципалның исеме;

4) гарантия (исеме, бәяләмә датасы һәм номеры (ул булганда) бирелә торган йөкләмә, төп йөкләмәнең гамәлдә булу срогы яисә аның буенча йөкләмәләрне үтәү срогы, якларның исемнәре, төп йөкләмәләрнең башка житди шартлары күрсәтелеп);

5) гарантия буенча гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантия үз көченө керү датасы яки гарантия үз көченө керә торган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу срогы;

9) гарантия үтөлеше турында бенефициар таләбен кую вакыты һәм тәртибе, гарантия очрагын билгеләү;

10) гарантияне кире алу нигезләре;

11) гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләргә үтәү тәртибе;

12) гарантиянең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә, үтөлгәндә (туктатылганда) принципалның гарантия белән тәмин ителгән йөкләмәләргә нинди дә булса өлешендә яисә гарантиядә билгеләнгән башка очрақларда гарантия суммасын киметү нигезләре;

13) гарантияне туктату нигезләре;

14) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелә алмый торган төп йөкләмә шартлары;

15) гарантның муниципаль гарантия буенча бенефициарга гарант тарафыннан түләнгән акчаларны каплау турында принципалга карата таләбе булу яисә булмау (гарантның принципалга карата регресс таләбе, регресс);

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясә Бюджет кодексы, гарантның норматив хокукый актлары, гарант исемнән гарантия бирүче орган актлары белән билгеләнгән белешмәләр.

7. Муниципаль гарантның принципалга регресс таләбе хокукын күздә тотмый торган муниципаль гарантия бары тик хужалык жәмгыяте йөкләмәләргә буенча гына бирелгә мөмкин, аның акцияләргә (өлешләргә) 100 проценты муниципаль гарантия бирә торган жирлеккә, милкә муниципаль гарантия бирә торган муниципаль унитар предприятиегә карый.

Принципалны тулысынча яисә өлешчә хосусыйлаштырган очракта, мондый муниципаль гарантия гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы белән бирелгән дип санала һәм принципалның Россия Федерациясә Бюджет кодексының 115.3нче статьясы һәм Россия Федерациясә граждан законнары таләпләренә туры килә торган, принципалның гарантиянең кайсы да булса өлешендә үтәлүенә бәйле рәвештә барлыкка килгән принципалга карата регресс таләбен канәгатьләндерү буенча йөкләмәләргә үтәүне тәмин итү принципалның бурычы барлыкка килә. Күрсәтелгән тәминатны биргәнче муниципаль гарантияне үтәү рөхсәт ителми.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченө керүе гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) башлану белән билгеләнә.

9. Гарант бенефициарның алдан язма ризалыгыннан башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртәргә хокукы түгел.

10. Гарантка карата таләпнең муниципаль гарантия буенча кабул ителгән бенефициары, муниципаль гарантия белән тәмин ителә торган принципал (эмитент) йөкләмәләргә үтәү, облигациягә хокукларның яңа хужасына (сатып алуыга) күчүгә бәйле рәвештә, күрсәтелгән хокукларны Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшыру (күчерү) керми, гарантның алдан язма ризалыгыннан башка (башка нигезләрдә күчәргә) тапшырыла алмый.

11. Муниципаль гарантия гарантиядә күрсәтелгән очрақларда һәм нигезләргә буенча (шул исәптән әлеге статьяның бнчы пунктындагы 14 пунктчасында күрсәтелгән гарантның язмача ризалыгыннан башка үзгәргән очракта), шулай ук әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясә Бюджет кодексының 115.3 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән бурычны принципал тарафыннан үтәмәгәндә Гарант тарафыннан чакыртып алына.

12. Бенефициар таләбе (гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе) гарантка гарантиядә билгеләнгән очракта гына (гарантия очрагы килеп туган очракта) бирелергә мөмкин. Гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе гарантиядә күрсәтелгән документларны кушып, гарантиядә билгеләнгән тәртиптә гарантка язмача тапшырылырга тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия һәм муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән сроктан иртәрәк гарантияне үтәү турындагы таләпне, шул исәптән, принципал йөкләмәләре гарантияләре белән тәэмин ителгән гарантияләргә үтәү срогы якынлашып килүче дип саналган вакыйгалар (хәлләр) барлыкка килгән очракта, күрсәтергә хокуксыз.

14. Гарант бенефициар таләпләрен үтәү турында принципалга хәбәр итәргә һәм принципалга таләпнең күчәрмәсен тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән срока гарантияне үтәү турында бенефициар таләпләрен, күрсәтелгән таләпкә кушымта итеп куелган документларның нигезлелек һәм гарантия шартларына һәм аңа кушып бирелгән документларның туры килү-килмәве предметын карарга тиеш.

16. Гарантияне башкару турында бенефициарның һәм аңа кушымта итеп бирелгән документларның таләпләре нигезсез һәм (яисә) тиешле гарантияләргә шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарның түбәндәге очракларда таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) таләп һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документлар гарантия (гарантиянең гамәлдә булу срогы) бирелгән вакыт тәмамланганнан соң гарантка күрсәтелгән;

2) таләп һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документлар билгеләнгән гарантияне бозып гарантка күрсәтелгән;

3) таләп һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал гарантияләре белән тәэмин ителгән йөкләмәләргә тиешенчә үтәүне баш тарткан;

5) әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115.3 статьясындагы 6 пунктында билгеләнгән очракларда;

6) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда

17. Муниципаль гарантия шартларына туры килми дип танылган очракта, гарант бенефициарның гарантияне һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документларны үтәү турындагы таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында бенефициарга хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант бенефициар таләбенә каршы чыгарга хокуклы, алар принципал тәкъдим итә ала. Гарант, принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да, әлеге каршылыкларга хокукын югалтмый.

19. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар муниципаль гарантиянең нигезле һәм тиешле шартларына туры килә дип танылган очракта, гарант гарантия белән билгеләнгән вакытта гарантия буенча йөкләмәне үтәргә тиеш.

20. Муниципаль гарантиядә каралган гарантның бенефициар алдындагы бурычы принципалның гарантия белән тәэмин ителгән срогы чыккан йөкләмәләргә күләмдә, әмма гарантия суммасыннан да артмаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар каршында Гарант йөкләмәсе туктатыла:

1) Гарант тарафыннан бенефициарга гарантиядә билгеләнгән күләмдә акча түләү белән;

2) гарантиядә билгеле бер вакыт үткәннән соң, ул бирелә (гарантия гамәлдә булу срогы);

3) гарантия белән тәэмин ителгән принципалның принципалга һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан үтәлгән очракта яки күрсәтелгән йөкләмәләргә башка нигезләр буенча туктаткан очракта (бенефициар тарафыннан күрсәтелгән гарантка һәм (яисә) судка гарантияне үтәү турындагы гарантка таләпләр булуга карамастан);

4) бенефициарның гарантка һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча йөкләмәләреннән гарантны азат итү турындагы язма гаризасын кире кагу юлы белән, Россия Федерациясә Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантка принципал гарантка мондый гарантия буенча бенефициарларның фактта булмавы һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләрнең булмавы шартларында гарантия кире кагу нәтижәсендә;

5) әгәр гарантия бирелгән принципал йөкләмәсә билгеләнгән срокта барлыкка килмәсә;

6) бенефициар гарантка һәм (яки) судка гарантны үтәү турындагы гарантка таләп куйганнан соң төп йөкләмәне (шул исәптән бенефициар принципалын һәм (яисә) бенефициарны юкка чыгару белән бәйлә рәвештә) туктату яисә аны гамәлдә булмаган килеш дип тану белән;

7) бенефициар тарафыннан башка затка тапшырылган яисә бенефициарның гарантия, хокуklar һәм (яисә) бурычларның төп йөкләмәләргә буенча гарантка карата таләпләрнең, гарантия, хокуklar һәм (яисә) вазыйфалар буенча таләпләрнең (хокуklarның һәм бурычларның) Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән тәртиптә, облигациягә хокуklarның яңа хужасына (сатып алуыга) күчүгә бәйлә рәвештә, гарантия белән тәэмин ителә торган принципалның (эмитентның) йөкләмәләрен үтәүгә бәйлә рәвештә, кыйммәтле кәгазьләр турында күрсәтелгән таләпләр (хокуklar һәм йөкләмәләргә) тапшырылганнан тыш башка нигезләрдә күчү очрагында;

8) принципал бүтән затка тапшырган яисә принципалга караган башка нигезләр буенча башка затка күчкән очракта, төп бурыч буенча принципалга караган хокуklar һәм (яисә) бурычлар (бурычлар) принципалның гарантның алдан язма ризалыгынан башка төп йөкләмә буенча тапшырылган очракта;

9) гарантияне чакыртып алу нәтижәсендә, гарантиядә күрсәтелгән очраklарда һәм нигезләр буенча;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очраklарда.

22. Бенефициарның гарант йөкләмәләргә туктатылганнан соң гарантияне тотып калуы бенефициарның күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокуklarын сакламый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында мәгълүм булган Гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Бенефициар һәм муниципаль гарантияне чакыртып алу яисә туктатуга китерә торган хәлләр килеп чыгу турында мәгълүм булган принципал бу хакта гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Әгәр гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә яки бенефициарның принципалга карата таләбе хокуklары гарантка юл куелуга бәйлә булса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет кытлыгын финанслау чыганаklарында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләргә үтәү бюджет кредиты бирү буларак карала.

25. Әгәр Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китермәсә яки бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантка юл куелуга бәйле булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләрнең тулы күләмендә яисә нинди дә булса өлешендә үтәү өчен гарант тарафыннан түләнгән акчалар регрессы тәртибендә Гарант тарафыннан алынган акчалар яисә гарантка бенефициарның принципалга Карата таләбе хокукын үтәү йөзеннән Гарант тарафыннан алына торган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәэмин ителгән кредитлар һәм займнар максатчан булырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәэмин ителгән кредит (займ) акчаларыннан максатсыз файдалану факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турында килешүдә билгеләнгән йөкләмәләрне үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнарында, муниципаль гарантия бирү турындагы килешүдә билгеләнгән җаваплылык тоталар.

29. Бенефициарлар буенча билгесез затлар даирәсе булган йөкләмәләрне тәэмин итүгә бирелә торган муниципаль гарантия үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләрне бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге Нигезләмә белән билгеләнә.

28 Статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр

1. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр җирлек исеменнән чыгарылган кыйммәтле кәгазьләр таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты булып җирлекнең Башкарма комитеты тора, ул җирлек Уставы белән муниципаль бурыч алулар башкару хокукына ия.

3. Җирлек тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазьләр төрләре һәм аларның эмиссиясе һәм мөрәҗәгать итү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

29 Статья. Җирлек бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертларның формалары

Җирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар формасында бирелә:

муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән очракларда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр;

башка бюджетара трансфертлар.

Финанс ягыннан тәэмин итү чыганагы булып торган җирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар бирү максатлары, тәртибе һәм шартлары, максатчан билгеләнеше булган Татарстан Республикасы бюджетыннан субсидияләр,

субвенциялар һәм башка бюджетара трансфертлар булган жирле бюджетлардан, жирлек Советының Татарстан Республикасы законнары һәм (яисә) башка норматив хокукий актлары нигезендә кабул ителгән карарлары белән билгеләнә.

30 Статья. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр

1. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә жирлек бюджетында карала.

31 Статья. Жирлек бюджетыннан муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр

1. Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган жирлек Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен башкарганга барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләрне бирү максатлары һәм шартлары жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган муниципаль берәмлекләрнең Башкарма комитетлары арасында килешүләр белән билгеләнә.

32 Статья. Жирлек бюджетыннан муниципаль берәмлекләр бюджетларына башка бюджетара трансфертлар

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм аның тиешле законнары нигезендә кабул ителә торган жирлек Советы карарларында каралган очракта һәм тәртиптә муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча вәкаләтләр өлешен гәмәлгә ашыру өчен бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

33 Статья. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр

1. Жирлек алдындагы акчалата бурычлар буенча бурыч-бурычлы кеше билгеләнгән датага жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләргә туры китереп түләргә тиешле акчалар суммасы.

2. Шәһәр алдында акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр жирлекнең финанс активларын формалаштыра.

3. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән төшерү һәм торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе) Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш, финанс органы тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек алдында акчалата йөкләмөләрне (акчалата йөкләмөләр буенча бурычларны) һәм мондый йөкләмөләрне үтәүне тәэмин итә торган алыш-бирешләрне исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмөләр һәм килешүләр буенча таләпләрнең хокукларын гамәлгә ашыру 93 статьяның 4 пунктында күрсәтелгән тиешле орган тарафыннан гамәлгә ашырыла. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93.2 статьясындагы 5 пунктында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан билгеләнгән.

5. Килешүдә башкача билгеләнмәгән очракта, жирлек алдындагы акчалата йөкләмөләр тиешле сумманы жирлек бюджетының бердәм сетына күчерү датасыннан башлап үтәлгән дип санала.

II бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

34 Статья. Жирлек бюджеты проектының төзү нигезләре

1. Жирлек бюджеты проектының төзү - жирлек Башкарма комитетының фәкать өстенлегенә.

Бюджет проектының турыдан-туры жирлекнең финанс органы гамәлгә ашыра.

Бюджет проектының төзү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп, кабул ителгән муниципаль хокукый актлар нигезендә, жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек бюджеты проектының төзү нигезләнен:

- Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Жыйынына Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәте таләпләрен) билгеләүче мөрәжәгатен нигезләмәләре;

- Россия Федерациясенең милли үсеш максатларын һәм аларга ирешү буенча иҗтимагый хакимият органнары эшчәнлегенә юнәлешләр билгеләүче документлар;

- торак пунктның социаль-икътисади үсешен фаразлау;

- жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразы үзгәрешләре проекты) озак вакытлы чорга;

- муниципаль программаларга (муниципаль программалар проектларына), күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертү проектларына.

3. Бюджет проектының үз вакытында һәм сыйфатлы төзү максатларында финанс органы башка финанс органнарыннан, шулай ук дәүләт хакимиятенең башка органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан кирәкле белешмәләр алырга хокуклы.

35 Статья. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы кимендә өч елга эшләнә.

2. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы ел саен жирлекнең Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә эшләнә. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы Башкарма комитет тарафыннан жирлек Советына бюджет проектының кертү турында Карар кабул итү белән бер үк вакытта хуплана.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына социаль-икътисади үсеш фаразы план чорының параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Социаль-икътисадый үсеш фаразына аңлатма язуында фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән, фаразланган үзгәрешләрнең сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

Жирлек бюджеты проекты төзү һәм карау барышында жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

36 Статья. Бюджет керемнәрен фаразлау

1. Бюджет керемнәре жирлекнең социаль-икътисади үсешен фаразлау нигезендә, жирлек бюджеты турындагы карар проекты жирлек Советына кертү шартларында, салымнар һәм жыемнар турындагы законнар, шулай ук Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм жирлек Советының муниципаль хокукый актлары нигезендә фаразлана.

2. Жирлек Советының норматив-хокукый актларына жирлек Советына жирле бюджет турындагы карар проекты керткәннән соң кабул ителгән салымнар һәм жыемнар турындагы норматив-хокукый актларына үзгәрешләр кертүне күздә тоткан норматив-хокукый актларында жирлек Советының әлеге норматив-хокукый актларының чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1нче гыйнварыннан да соңга калмыйча үз көченә керүе турындагы нигезләмәләрне үз эченә алырга тиеш.

37 Статья. Жирлекнең уртача вакытка исәпләнгән финанс планы

1. Жирлекнең уртача сроклы финанс планы астында жирлек бюджетының төп параметрларын үз эченә алган документ аңлашыла.

Әгәр жирлек бюджеты проекты чираттагы финанс елына төзелә һәм раслана икән, жирлекнең Башкарма комитеты жирлекнең уртача сроклы финанс планын эшли һәм раслый.

2. Жирлекнең уртача сроклы финанс планы, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләрен үтәп, жирлек Башкарма комитеты билгеләгән форма һәм тәртиптә эшләнә.

Жирлекнең уртача сроклы финанс планы проекты Башкарма комитет тарафыннан раслана һәм жирлек Советына жирлек бюджеты проекты белән бер үк вакытта тапшырыла.

Жирлек бюджеты проектының төп күрсәткечләре һәм жирлекнең уртача сроклы финанс планы күрсәткечләре бер-берсенә туры килергә тиеш.

3. Жирлекнең расланган уртача вакытка исәпләнгән финанс планы түбәндәге параметрларны үз эченә алырга тиеш:

бюджет керемнәренең һәм чыгымнарының фаразланыла торган гомуми күләме;

бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджетлар чыгымнарын классификацияләү бүлекләре, бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләре күләме яки бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, муниципаль программалар һәм программа булмаган юнәлешләр буенча бюджет ассигнованиеләре күләме;

чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль берәмлекләр арасында муниципаль берәмлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә дотацияләрне бүлү;

жирлек советының хокукый актлары белән билгеләнә торган (билгеләнергә тиеш) жирле бюджетларга салым керемнәреннән түләүләрнең нормативлары;

бюджет дефициты (дефициты);

Чираттагы финанс елы һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына муниципаль бурычның иң югары чиге.

Башкарма комитет тарафыннан жирлекнең уртача сроклы финанс планының өстәмә күрсәткечләрен раслау каралырга мөмкин.

4. Жирлекнең уртача сроклы финанс планы күрсәткечләре индикатив характерга ия һәм чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең уртача сроклы финанс планын эшлэгәндә һәм раслаганда үзгәртелергә мөмкин.

5. Жирлекнең уртача сроклы финанс планы план чорына күрсәтелгән план параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елына параметрлар өстәү юлы белән эшләнә.

Жирлекнең уртача сроклы финанс планы проектына аңлатма язуында уртача сроклы финанс планы параметрларын нигезләү, шул исәптән, планлаштырылган үзгәрешләрнең сәбәпләрен күрсәтеп, элек хупланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

38 Статья. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру жирлекнең финанс органы тарафыннан гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләргә үтәүгә аерым билгеләнә торган методика нигезендә һәм тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет һәм автоном учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль йөкләмәне, шулай ук хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында аның үтәлешен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

39 Статья. Салым чыгымнарын бәяләү һәм исемлеге

1. Жирлекнең салым чыгымнары исемлеге авыл жирлегә Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә муниципаль программалар һәм аларның структур элементлары, шулай ук муниципаль программаларга карамаган эшчәнлек юнәлешләре буенча төзелә.

2. Жирлекнең салым чыгымнарын бәяләү, Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләргә үтәп, ел саен жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә башкарыла.

3. Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләргә жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләрен формалаштырганда, шулай ук муниципаль программаларны гамәлгә ашыруның нәтижәлеген бәяләгәндә исәпкә алына.

40 Статья. Муниципаль программалар

1. Муниципаль программалар жирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны тормышка ашыру сроклары жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан алар билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

Муниципаль программаларны эшләү һәм әлеге программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында карарлар кабул итү тәртибе жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләргә күләме, программаны раслаган жирлек Башкарма

комитетының муниципаль хокукый акты нигезендә, бюджет чыгымнарының һәр максатчан статьясы буенча бюджет турындагы карар белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр җирлекнең Башкарма комитеты билгеләгән срокларда расланырга тиеш.

Муниципаль программалар бюджет турындагы карарга ул үз көченә кәргән көннән ике айдан да соңга калмыйча туры китерелергә тиеш.

3. Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны тормышка ашыруның нәтижәләгән бәяләү үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләү тәртибе һәм аның критерийлары җирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча җирлек Башкарма комитеты чираттагы финанс елыннан башлап расланган муниципаль программаны туктату яки үзгәртү, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегенә турында Карар кабул итәргә мөмкин.

41 Статья. Җирлек бюджеты проектының төзү тәртибе һәм сроклары

1. Җирлек бюджеты проектының төзү тәртибе һәм сроклары, бюджет законнары һәм җирлек Советының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән таләпләргә үтәп, җирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

2. Җирлек бюджеты проекты муниципаль хокукый акт белән билгеләнгән тәртиптә ачык тыңлауларда фикер алышырга тиеш.

III бүлек. БЮДЖЕТ ТУРЫНДА КАРАР ПРОЕКТЫН КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

42 Статья. Бюджетны карау һәм раслау нигезләре

1. Җирлек бюджеты турындагы карарда бюджет керемнәренәң гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профицит), шулай ук Россия Федерациясә Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законнары, җирлек Советының муниципаль хокукый актларында билгеләнгән башка күрсәткечләр (бюджет турындагы карарлардан тыш) кәргән төп характеристикалар булырга тиеш.

2. Бюджет турында карар белән раслана:

- бюджет керемнәренәң Баш администраторлары Исемлегә;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары Исемлегә;

- чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), шулай ук чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнары классификациясенәң чыгымнар төрләре, бүлекчәләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, муниципаль программалар һәм программага карамаган юнәлешләр), чыгымнар төрләре (төркемнәре һәм төркемчәләре) һәм (яисә) максатчан статьялары буенча бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнары классификациясенәң төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), шулай ук, бюджет Россия Федерациясә Бюджет кодексы, җирлек советы карары белән;

- чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

- чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган очракта шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме план чорының беренче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменнән кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменнән кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

- чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары);

- Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1нче гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген күрсәтеп, муниципаль бурычның иң югары чиге;

- жирлек бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, жирлек Советының хокукый актларында билгеләнгән башка күрсәткечләре.

3. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты расланган бюджетның план чорының параметрларын үзгәртү һәм аларга Жирлек бюджеты проектының план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Жирлек бюджетының план чорының параметрларын үзгәртү жирлек Советының муниципаль хокукый акты нигезендә башкарыла.

4. Шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнар астында бюджет ассигнованиеләре бюджет чыгымнарының ведомство структурасында бүлекләр, бүлекчеләр, максатчан статьялар һәм чыгымнар төрләре буенча план чорында бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

5. Шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнар астында бюджет ассигнованиеләре бюджет чыгымнары классификациясе нигезендә план чорында бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

43 Статья. Бюджет проекты белән бер үк вакытта төзелә торган документлар һәм материаллар

Проект белән бер үк вакытта жирлек бюджеты турында карарлар жирлек Советына бирелә:

- жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль-икътисадый үсешенә якынча йомгаклар һәм агымдагы финанс елында жирлекнең социаль-икътисадый үсешенә көтелгән нәтижәләре;

- торак пунктның социаль-икътисади үсеше фаразы;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына торак пунктның тупланма бюджетының төп характеристикаларын (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профициты) фаразлау;

- жирлек бюджеты проектына аңлатма язуы;
- бюджетара трансфертларны бүлү методикасы (методика проектлары) һәм исәп-хисаплары;
- чираттагы финанс елыннан һәм һәр план чорыннан соң киләсе елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның югары чиге;
- агымдагы финанс елына бюджетның көтелгән үтөлешен бәяләү;
- жирлек Советы, жирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән, күрсәтелгән органнарның бюджет сметалары проектлары, күрсәтелгән бюджет сметаларына карата жирлекнең Башкарма комитеты белән фикер каршылыктары килеп чыккан очракта тәкъдим ителә;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән һәм аңа ярашлы рәвештә Татарстан Республикасы Бюджет кодексында һәм әлеге Нигезләмәдә кабул ителгән башка документлар һәм материаллар.
- Бюджет ассигнованиеләрен муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программа булмаган юнәлешләре буенча бүлү бюджеты турында карар белән расланган очракта, бюджет турында карар проектына муниципаль программаларның паспортлары тапшырыла.

Әгәр бюджет турында карар проекты бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү кушымтасын үз эченә алмаса, бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү кушымтасы бюджет турында карар проектына аңлатма язуына кушымталар составына кертелә.

44 Статья. Жирлек Советына бюджет турында карар проектын кертү

1. Жирлек Башкарма комитеты бюджет турындагы карар проектын 15нче ноябрьдән дә соңга калмыйча жирлек Советына карауга кертә.

2. Жирлек Советының жирле салымнар турындагы муниципаль хокукый актларга, Жирлек Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган, чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган бюджет керемнәрен үзгәртүгә китерә торган карарларына үзгәрешләр кертү турындагы карарлары Жирлек Советына чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар проекты кертелгән көнгә кадәр Жирлек Советының муниципаль хокукый актында билгеләнгән срокларда жирлек Советына кабул ителергә тиеш.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проекты белән расланган план чорының расланган бюджеты күрсәткечләрен төгәлләштерү һәм төзелә торган бюджетның план чорының икенче елы күрсәткечләрен раслау күздә тотыла.

Агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарның план чорына кагылышлы өлешендә үз көчләрен югалткан дип танылган очракта, 47нче статьяның 3нче пункты нигезендә чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проектын чираттагы финанс елы һәм төзелә торган бюджетның план чоры күрсәткечләрен раслау карала.

45 Статья. Жирлек Советының бюджет турындагы карар проектын карау

1. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты кертелгәннән соң 3 эш көне эчендә Жирлек башлыгы аны район Контроль-хисап палатасына экспертиза үткөрү өчен жиберә.

Бюджет турында карар проекты турындагы бәяләмә, әлеге проект житешсезлекләрен күрсәтеп, аларны ачыклау очрагында, 5 эш көне дәвамында эзерләнә.

Бәяләмә жирлек Советы депутатлары тарафыннан жирлек бюджеты турындагы карар проектына төзәтмәләр эзерләгәндә исәпкә алына.

2. Кертелгән бюджет турында карар проекты, шулай ук район Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе жирлек Советының даими комиссиясенә, шулай ук жирлек Советы депутатларына карауга жиберелә.

3. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты барлык кирәкле документлар һәм материаллар белән Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан эшләр бетерү өчен керткән көннән алып өч эш көне эчендә тәкъдим ителергә тиеш.

5. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты жибергәннән соң, бер атна эчендә Жирлек Советы жирлек бюджеты турындагы карар проекты беренче укылышта карый.

Беренче укылыш предметы булып Жирлек бюджеты турындагы карар проектының төп параметрларын хуплау тора.

Жирлек бюджеты турындагы карар проекты буенча беренче укылыш үткәргәннән соң, ике атна эчендә халык алдында тыңлаулар үткәрелә.

6. Икенче укылышта жирлек бюджеты турындагы карар проекты тулысынча кабул ителә.

Жирлек бюджеты турындагы карар проекты буенча килешмәгән сораулар килеп туган очракта, жирлек Советы Рәисе карары белән килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин, аңа Жирлек Башкарма комитеты һәм Жирлек Советы вәкилләре бер үк санда керә.

Килештерү комиссиясе бәхәсле мәсьәләләрне беренче һәм икенче укылышлар арасындагы чорда карый.

7. Жирлек бюджеты турында кабул ителгән карар кабул ителгән көннән өч көн эчендә имзалана һәм Жирлек Уставы белән билгеләнгән тәртиптә халыкка игълан ителә.

Жирлек бюджеты турындагы карар, аңа кул куелганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча, билгеләнгән тәртиптә рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

46 Статъя. Бюджет турында карарны раслау сроклары һәм бюджет турында карар проектының вакытында кабул итү нәтижәләре

1. Бюджет турындагы карар жирлек Советы тарафыннан каралырга, расланырга һәм чираттагы финанс елы башланганчы имзаланырга тиеш.

Жирлекнең жирле үзидарә органнары бюджет турындагы карарны үз вакытында карауны, раслауны, имзалауны һәм бастырып чыгаруны тәэмин итү буенча үз компетенциясе чикләрендә мөмкин булган барлык чараларны күрергә тиеш.

Район бюджеты турындагы карар 1нче гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яки) жирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

2. Бюджет турында карар финанс елы башыннан үз көченә кермәгән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән кысаларда бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

47 Статъя. Жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү

1. Жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү турындагы карар проекты, әлеге Нигезләмәнең 45 статьясында каралган тәртиптә һәм әлеге статьяда билгеләнгән үзенчәлекләргә исәпкә алып, жирлек Советы тарафыннан карала.

2. Жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү турындагы карар проекты Совет тарафыннан беренче укылышта карала.

3. Агымдагы финанс елына фаразлана торган Жирлекнең социаль-иқтисади үсеш нәтижәләре нигезендә түбәнәйгән очракта, Жирлек бюджеты керемнәренә гомуми күләмә агымдагы финанс елына һәм план чорына Жирлек бюджетында каралган күрсәтелгән керемнәр күләмә белән чагыштырганда 15 проценттан артыгракка кимегән яисә Югары Ослан муниципаль районы бюджетына үзгәрешләр кертелгән очракта, план чорына кагылышлы нигезләмәләрнең үз көчләрен югалтуын тануны күздә тоткан Татарстан Республикасы бюджеты, план чорына караган өлешендә жирлек бюджеты нигезләмәләре үз көчләрен югалткан дип танылырга мөмкин.

IV бүлек ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ҮТӨЛЭШЕ

48 Статья. Бюджетны үтәү нигезләре

1. Жирлек бюджетының үтөлеше авыл жирлегә Башкарма комитеты тарафыннан тәэмин ителә.

2. Бюджетның үтөлешен оештыру жирлекнең финанс органына йөкләнә.

3. Бюджет үтөлеше жыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә оештырыла.

Жирлек бюджеты касса бердәмлегә һәм чыгымнарның ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.

Бюджет үтөлешенә касса хезмәте казначылык органнары тарафыннан башкарыла.

4. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә һәм жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр, бүлүчеләр һәм алучылар игътибарына житкерелә.

49 Статья. Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтөлеше

Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтөлеше күздә тотта:

- агымдагы финанс елында гамәлдә булган нормативлар, бюджет турындагы карар һәм Татарстан Республикасының башка законнары, бюджет законнары нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукый актлар, Федераль казначылык органнары счетларыннан һәм жирлек бюджетына башка керемнәрнең бүтән керемнәренән жирлекләр бюджетына күчәрдән кергән керемнәрне бюджетның бердәм санына күчәреү;

- артык бүленгән суммаларны күчәреү, артык түләнгән яки артык алынган суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар суммасы һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентлар;

- салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түләнгән яки артык алынган суммаларны исәпкә алу;

- жирлек бюджеты керемнәре администраторы тарафыннан жирлек бюджетына түлөләрне төгәлләштерү.

50 Статъя. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтөлеше

1. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтөлешен күздә тотат:

- бюджет йөкләмәләрен кабул итү;
- акчалата йөкләмәләрне раслау;
- акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү;
- акчалата йөкләмәләрнең үтөлешен раслау.

Бюджет акчаларын алуы аңа житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә.

Бюджет акчаларын алуы муниципаль контрактлар, физик һәм юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр белән башка шартнамәләр төзү юлы белән яисә закон, башка хокукий акт, килешү нигезендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә.

3. Бюджет акчаларын алуы бюджет акчалары хисабына түләү һәм түләүне санкцияләү өчен кирәк булган башка документлар нигезендә акчалата йөкләмәләрне түләү бурычын раслый.

4. Акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү рөхсәт язуын (акцепт) кылу рәвешендә, бюджет законнары нигезләмәләре нигезендә жирлекнең финанс органы тарафыннан билгеләнгән акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү тәртибендә каралган документларның булуын тикшергәннән соң гамәлгә ашырыла.

Акчалата йөкләмәләрне түләү (гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрдән тыш) бюджет акчаларын алуыга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә гамәлгә ашырыла.

5. Акчалата йөкләмәләрне үтәүне раслау физик яисә юридик затлар файдасына бюджетның бердәм счетыннан, Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларыннан акчаларны күчерүне раслый торган түләү документлары, шулай ук бюджет акчаларын алуының акчалата йөкләмәләрен үтәү буенча акчалата операцияләрне башкармауны раслый торган башка документларны тикшерү нигезендә гамәлгә ашырыла.

51 Статъя. Бюджетара трансфертлар

Жирлек бюджетыннан түбәндәге рәвешләрдә бюджетара трансфертлар бүлөп бирелә һәм (яисә) жирлек бюджетына бирелә ала:

Россия Федерациясә Бюджет Кодексының 133 һәм 140 статъяларында билгеләнгән очракларда муниципаль районнар бюджетларына шөһәр һәм авыл жирлекләре бюджетларына субвенцияләр;

Россия Федерациясә Бюджет кодексының 142.2 статъясында билгеләнгән очракларда Россия Федерациясә субъектлары бюджетларына субсидияләр;

Югары Ослан муниципаль районы бюджетыннан жирлекнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә дотацияләр;

- муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;
- башка бюджетара трансфертлар.

52 Статъя. Агымдагы финанс елы тәмамлану

1. Жирлек бюджетын үтөү операцияләре, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясындагы 2 пунктында күрсәтелгән операцияләрдән тыш, 31 декабрьдә тәмамлана.

Агымдагы финанс елында жирлек бюджетын үтөү буенча операцияләргә төгәлләү Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләренә туры китереп, жирлекнең финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көченә керә.

3. Жирлек бюджетының бердәм санында булмаган бюджет акчаларын алучылар тарафыннан файдаланылмаган калган калдыклар агымдагы финанс елының соңгы ике эш көненнән дә соңга калмыйча жирлек бюджетының бердәм санына бюджет акчаларын алучылар күчәрелергә тиеш.

4. Агымдагы финанс елында кулланылмаган, максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертлар алар бирелгән бюджет керемнәгә кире кайтарылырга тиеш.

Бюджет акчаларының баш администраторы агымдагы финанс елында максатчан кулланылмаган, субсидия һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турындагы карары нигезендә, күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калдыкларыннан артмаган күләмдә акчалар чираттагы финанс елында бюджет чыгымнарын финанс белән тәмин итү өчен, күрсәтелгән бюджетара трансфертларны бирү максатларына туры килә торган бюджет керемнәгә кире кайтарылырга мөмкин.

Максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларның файдаланылмаган калдыгы тиешле бюджет керемнәгә күчәремәгән очракта, күрсәтелгән акчалар Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләргә үтәп, финанс органы билгеләгән тәртиптә бюджет керемнәгә алынырга тиеш.

V бүлек БЮДЖЕТ ХИСАБЫН ТӨЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРҮ, КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ НИГЕЗЛӘРЕ

53 Статья. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре

1. Бюджет хисаплылыгы үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәлеше турында хисап;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;
- 3) эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;
- 4) акча хәрәкәте турында хисап;
- 5) аңлатма язуы.

2. Бюджет үтәлеше турындагы хисапта Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше турындагы белешмәләр тупланган.

Бюджет үтәлеше балансында жирлекнең финанс һәм финанс активлары, хисап чорының беренче һәм соңгы көненә бюджет исәбен алу счетлары планы буенча йөкләмәләре турында белешмәләр бар.

Эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисапта хисап чорында эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында мәгълүмат тупланган һәм дөүләт идарәсе секторы операцияләргә классификацияләү кодлары буенча төзелә.

Акча хәрәкәте турындагы хисап бюджет акчалары белән дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча операцияләргә чагылдыра.

Аңлатма язуында бюджет үтәлеше турындагы мәғлүмәт, Россия Федерациясе Финанс министрлығының норматив хокукый актларында билгеләнгән мәғлүмәтне ачуға карата таләпләр нигезендә тупланган бюджет үтәлеше турындагы хисапта бирелгән өстәмә мәғлүмәт.

3. Жирлекнең бюджет хисаплылығы бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының бюджет хисаплылығы нигезендә финанс органы тарафыннан төзелә.

4. Жирлекнең бюджет хисаплылығы еллык булып тора. Жирлек бюджетіның үтәлеше турында отчет квартал саен бирелә.

5. Жирлекнең бюджет хисаплылығы жирлекнең финанс органы тарафыннан жирлекнең Башкарма комитетына тапшырыла.

Агымдагы елның беренче кварталында, ярты еллыгында һәм тугыз аенда жирлек бюджеті үтәлеше турындагы хисап авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм Жирлек советына һәм районның Контроль-хисап палатасына жиберелә.

Жирлек бюджеті үтәлеше турындагы еллык хисап жирлек Советы карары белән расланьрга тиеш.

54 Статья. Жирлек бюджеті үтәлеше турында еллык хисапны тышкы тикшерү

1. Жирлек бюджеті үтәлеше турындагы еллык хисап авыл жирлеге Советында каралганчы тышкы тикшерелергә тиеш, ул бюджет средстволары баш администраторының бюджет хисаплылығын тышкы тикшерүне һәм жирлек бюджеті үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләүне үз эченә ала.

2. Жирлек бюджеті үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү, федераль законнарда билгеләнгән үзенчәлекләргә исәпкә алып, жирлек Советының муниципаль хокукый актында билгеләнгән тәртиптә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарыла.

3. Авыл жирлеге Башкарма комитеты, аңа бәяләмә әзерләү өчен, агымдагы елның 1нче апреленнән дә соңга калмыйча, жирлек бюджетіның үтәлеше турында хисап бирә. Жирлек бюджеті үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә әзерләү бер айдан да артмаган срокта башкарыла. Бюджет үтәлеше турындагы хисапка бәяләмә бюджет акчалары баш администраторларының еллык бюджет хисаплылығын тышкы тикшерү күрсәткечләрен исәпкә алып әзерләнә.

4. Жирлек бюджеті үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан бер үк вакытта жирлекнең Башкарма комитетына юнәлтәлеп тапшырыла.

55 Статья. Жирлек бюджеті үтәлеше турында отчетны жирлек советына тапшыру

1. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап авыл жирлеге Советына агымдагы елның 1нче маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

2. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап белән бер үк вакытта аңа бюджет һәм бюджет хисаплылығының үтәлеше анализын үз эченә алган аңлатма язуы, муниципаль йөкләмәнең үтәлеше һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның башка нәтижәләре турында белешмәләр, бюджет үтәлеше турында карар проекты, бюджет үтәлеше турында башка бюджет хисаплылығы, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

3. Жирлек Советы утырышында жирлек башлығының (вәкаләтле затның) жирлек бюджеты үтөлеше турындагы доклады тыңлана.

4. Фикер алышу һәм Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы хисапны карау нәтижеләре буенча Жирлек Советы Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы хисапны раслау һәм Жирлек Советы тарафыннан тиешле карар кабул итү яки жирлек бюджеты үтөлеше турындагы хисапны кире кагу турында Карар кабул итә.

5. Жирлек Советы тарафыннан Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карар кире кагылган очракта, ул мәгълүматларны дәрәс булмаган яки тулы булмаган чагылдыру фактларын бетерү һәм бер айдан да артмаган срокта кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

56 Статья. Жирлек бюджеты үтөлеше турында карар

Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карар белән, Жирлек бюджеты керемнәренә, чыгымнарының һәм дефицитының (профицит) гомуми күләмен күрсәтеп, хисап финанс елы өчен жирлек бюджеты үтөлеше турында хисап раслана.

Хисап финанс елында Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карарга аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

- керемнәр классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре исемлегә;

- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча чыгымнар;

- бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары исемлегә;

Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карар белән шулай ук Жирлек бюджетының үтөлеше турындагы карар өчен Жирлек Советының муниципаль хокукый актларында билгеләнгән башка күрсәткечләр дә раслана.

VI бүлек МУНИЦИПАЛЬ ФИНАНС КОНТРОЛЕ

57 Статья. Муниципаль финанс контролен гәмәлгә ашыручы органнар

1. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган хокукый актлар, Жирлек бюджетыннан физик затларга бүтән түлөөләр буенча гавами норматив йөкләмәләр һәм йөкләмәләр, шулай ук муниципаль контрактлар, шартнамәләр (киләшүләр) шартларын үтәүне тәмин итү максатларында гәмәлгә ашырыла.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле район Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарыла.

3. Авыл жирлегә Башкарма комитеты тарафыннан Эчке муниципаль финанс контроле башкарыла.

4. Алдан тикшерү авыл жирлегә бюджетын үтәү барышында бюджет бозуларны кисәтү һәм булдырмау максатларында башкарыла.

5. Алга таба контроль аның үтөлешенә законлылыгын, исәп-хисапның дәрәсләген билгеләү максатыннан жирлек бюджетының үтөлеше нәтижеләре буенча башкарыла.

58 Статья. Бюджет бозулары өчен җаваплылык

Бюджет бозулары өчен җаваплылык Россия Федерациясе бюджет законнарында билгеләнгән нигезләр буенча һәм тәртиптә башкарыла.